

Mr. Jasmin JAJČEVIĆ

Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla

jasmin.jajcevic989@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0760-6091

Selma ISIĆ

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona

selmaisisic@yahoo.com

Pregledni naučni rad/Review scientific article

UDK/UDC: 93/94:655.4:061(497.6 Tuzla) (06)

**IZDAVAČKA DJELATNOST
DRUŠTVA ARHIVSKIH ZAPOSLENIKA TUZLANSKOG
KANTONA U FUNKCIJI UNAPREĐENJA
ARHIVSKE STRUKE I HISTORIJSKE NAUKE**

Apstrakt: Strukovne asocijacije su važan segment razvoja arhivske djelatnosti, tako i njihov rad na planu promocije arhivske struke i arhivske građe ima poseban značaj. Stručne asocijacije pružaju osnovu za razmjenu iskustava, razvoj stručnih vještina i promociju standarda u arhivskoj praksi, te služe kao glas struke u javnosti. Svoju djelatnost obavljaju kroz organizaciju konferencija, okruglih stolova, radionica, izložbi i drugih događaja kojima se promoviše važnost arhivske građe i arhiva. U tom radu posebnu ulogu ima izdavačka djelatnost strukovnih asocijacija. Jedna od primarnih djelatnosti Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je izdavačka djelatnost. Od samog početka bila je pravilno usmjerena kao vid saradnje Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona sa drugim naučnim i kulturnim institucijama, asocijacijama, a samim tim bila je i pokretač domaće, ali i međunarodne saradnje. Cilj rada je predstaviti izdavačku djelatnost Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, i ukazati na njen značaj za razvoj arhivske djelatnosti i historijske nauke.

Ključne riječi: Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, izdavačka djelatnost, naučno-obavještajna sredstva, arhivske publikacije, historijske publikacije.

PUBLISHING ACTIVITY OF THE ASSOCIATION OF ARCHIVAL EMPLOYEES OF TUZLA CANTON AIMED AT THE ADVANCEMENT OF ARCHIVAL PROFESSION AND HISTORICAL SCIENCE

Abstract: Professional associations are an important segment of the development of archival activity, so their work on the promotion of the archival profession and archival material is of particular importance. Professional associations provide a basis for the exchange of experiences, the development of professional skills and the promotion of standards in archival practice, and they serve as the voice of the profession in the public. They perform their activities through the organization of conferences, round tables, workshops, exhibitions and other events that promote the importance of archival materials and archives. The publishing activity of professional associations plays a special role in its work. One of the primary activities of the Association of Archival Employees of the Tuzla Canton is publishing. From the very beginning, it was properly directed as a form of cooperation between the Association of Archival Employees of the Tuzla Canton with other scientific and cultural institutions and associations, and thus it was the initiator of domestic as well as international cooperation. The aim of the paper is to present the publishing activity of the Society of Archival Employees of the Tuzla Canton, and to point out its importance for the development of archival activity and historical science.

Key words: Association of Archival Employees of the Tuzla Canton, publishing activity, scientific-intelligence resources, archival publications, historical publications.

Uvod

Strukovne asocijacije predstavljaju važan segment razvoja arhivske djelatnosti ne samo na domaćem, nego i na međunarodnom nivou. Osnovni su temelj razmjene iskustava, te stručnih i naučnih dostignuća na polju arhivske djelatnosti, kao i primjene navedenih dostignuća u arhivskoj praksi.¹

Takva strukovna asocijacija je i Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona koja kroz svoj rad od osnivanja 2003. godine (od 1998. godine kao ogranač Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine)², pa sve do

¹ Jasmin Jajčević, Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona u funkciji razvoja arhivske djelatnosti, *Arhivski pogledi*, god. I, br. 1, Tuzla 2020, 116-119. (dalje: J. Jajčević, *DAZ TK u funkciji razvoja arhivske djelatnosti*); Selma Isić, Stručne asocijacije i njihov doprinos razvoju arhivske struke, *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja*, Zbornik međunarodne konference „Arhivi v globalni informacijski družbi“ Radenci 2014, 211-226.

² Vidi više: Arhiva Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, *Dokumenti o osnivanju Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona; Zakon o udruženjima i fondacijama*,

današnjih dana radi na razvoju arhivske djelatnosti kroz organizaciju savjetovanja, naučnih i stručnih konferencija, okruglih stolova, javnih tribina, održavanju raznih seminara, zatim rad na polju izložbene i izdavačke djelatnosti, kroz organizaciju i postavku raznih izložbi iz historijske i arhivske djelatnosti, radi na publikovanju i promociji časopisa i knjiga iz oblasti arhivistike, historije i drugih naučnih oblasti.

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je kroz zajedničke projekte³, sa Arhivom Tuzlanskog kantona, bilo jedan od organizatora i realizovalo je brojne stručne i naučne sadržaje koji predstavljaju značajan doprinos razvoju arhivske struke i nauke, ne samo na prostoru Tuzlanskog kantona i Bosne i Hercegovine, već i šire.

Jedna od primarnih djelatnosti Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je izdavačka djelatnost. Od samog početka bila je pravilno usmjerenja kao vid saradnje Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona sa drugim naučnim i kulturnim institucijama, asocijacijama, a samim tim bila je i pokretač domaće, ali i međunarodne saradnje.

Izdavačka djelatnost Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, zajedno sa Arhivom Tuzlanskog kantona⁴, bilo je izdavač časopisa *Arhivska praksa*⁵ i brojnih drugih

“Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, br. 45, Sarajevo 2002. i *Zakon o arhivskoj djelatnosti Tuzlanskog kantona*, “Službene novine Tuzlanskog kantona”, br. 15, Tuzla 2000; Zapisnik sa Osnivačke konferencije Udruženja – Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, održane u Sali Doma Armije u Tuzli, 18. oktobra 2002. godine, *Arhivska praksa*, br. 6, Tuzla 2003, 260-278.

³ Vidi: J. Jajčević, *DAZ TK u funkciji razvoja arhivske djelatnosti*, 120-141. Neki od značajnijih sadržaja Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona i Arhiva Tuzlanskog kantona su: Savjetovanje „Arhivska praksa“, časopis *Arhivska praksa*, Okrugli stolovi: *Zaštita industrijskog naslijeđa; Naučno i stručno djelo Šabana Hodžića; Kulturno naslijeđe u funkciji turizma; Prvi svjetski rat u historijskim izvorima; Odnos i oblici saradnje arhiva i arhivske djelatnosti i drugih naučnih oblasti; Arhivska građa vjerskih zajednica: stanje, značaj i zaštita*, te Međunarodni okrugli stol *Arhivi i tržište*. Izložbe: *Srebrenica- da se ne zaboravi, Izložba dokumenata i fotografija o Tuzli Kapija 25. 5. 1995 – činjenice, Tuzla na starim fotografijama – Otrgnuto od zaborava, Prvi svjetski rat u dokumentima i fotografijama Arhiva Tuzlanskog kantona, Orientalna zbirk Arhiva Tuzlanskog kantona, Graditeljski simboli Tuzle, Bosna i Hercegovina u Drugom svjetskom ratu kroz historijske izvore Arhiva Tuzlanskog kantona, Nuraga Softić – Put umjetnika, Trideset godina savjetovanja “Arhivska praksa” 1984-2017, Školstvo u tuzlanskom kraju od osmanskog do socijalističkog perioda i dr.*

⁴ Više o izdavaštvu Arhiva Tuzlanskog kantona i Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona vidi: https://www.arhivtk.ba/?page_id=85; https://www.arhivtk.ba/?page_id=113 (Pristup: 13.1.2023).

⁵ Časopis *Arhivska praksa* bio je prateći sadržaj projekta Savjetovanja “Arhivska praksa”, koji je bio glavni stručni projekt Arhiva Tuzlanskog kantona i Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona. Do 2018. godine održano je 31. Međunarodno savjetovanje “Arhivska praksa” i objavljen je 21 broj časopisa *Arhivska praksa*. Zadnji broj časopisa, objavljen 2018. godine, štampan je u dvije knjige. Vidi više: Izet Šabotić, Omer Zulić, *Arhivska praksa (1998-2017) – u povodu dvadeset*

arhivističkih i historijskih publikacija. Kroz časopis *Arhivska praksa* uključen je impozantan broj stručnjaka različitih profila (arhivisti, historičari, bibliotekari, politolozi, žurnalisti, informatičari i dr). Pored autora iz Bosne i Hercegovine, u časopisu *Arhivska praksa* zastupljeni su mnogobrojni sadržaji arhivista i stručnjaka drugih profila iz 17 zemalja Europe i svijeta.⁶

Časopis *Arhivska praksa* je bio važna poveznica znanja između arhivskih zaposlenika u registraturama, sa znanjima u arhivima, ali i poveznica između arhivskih znanja bosanskohercegovačkih arhivista sa znanjima arhivista razvijenog svijeta. Časopis *Arhivska praksa* je vremenom, stručno i naučno osnažen brojnim arhivskim i historiografskim znanjima, te je postao referentan i prepoznatljiv u stručnim i naučnim arhivskim krugovima, ne samo u Bosni i Hercegovini već i zemljama okruženja.⁷

Pored navedenog časopisa, Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je pokrenuo novi časopis *Arhivski pogledi*⁸ kojim nastoji odgovoriti na izazove i nove arhivske poglede, posebno kada je u pitanju razvoj arhivske struke i djelatnosti, kako na domaćem, tako i na međunarodnom planu.

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona učestvovalo je u objavlјivanju i drugih značajnih arhivskih i historijskih publikacija (knjiga, inventara, kataloga itd), gdje je Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona bio jedan od izdavača, a samim tim i njegovi članovi su učestvovali u pripremi publikacija za štampanje.

godina publikovanja časopisa, Tuzla 2017. (dalje: I. Šabotić, O. Zulić, *Arhivska praksa (1998-2017)*; Vidi i: Izet Šabotić, *Deset godina časopisa „Arhivska praksa“ (1998-2007)*, Tuzla 2007; Izet Šabotić, *Časopis Arhivska praksa (1998-2012) – doprinos razvoju arhivske djelatnosti u Bosni i Hercegovini (u povodu petnaest godina izlaženja)*, Tuzla 2012).

⁶ I. Šabotić, O. Zulić, *Arhivska praksa (1998-2017)*, 6, 95-96. U 21 broju časopisa *Arhivska praksa*, ukupno je objavljeno 965 članaka, od čega stručno-naučnih članaka 705, prikaza 131, izvještaja 122 i ostalih radova sedam. Radovi su objavljeni na ukupno 9.556 stranica. Po strukturi najviše je radova iz Bosne i Hercegovine, ukupno 586, zatim Slovenije 121, Hrvatske 106, Srbije 93, Crne Gore 17, Austrije 10, Makedonije 9, Kosova 7, Madarske 3, Italije 3, Albanije 2, Rumunije 2, Slovačke 2, Rusije 1, Bjelorusije 1, Turske 1 i Ukrajine 1. J. Jajčević, *DAZ TK u funkciji razvoja arhivske djelatnosti*, 138-139.

⁷ Vidi: J. Jajčević, *DAZ TK u funkciji razvoja arhivske djelatnosti*, 137-140.

⁸ Časopis *Arhivski pogledi* je samostalni projekat Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, a prateći je sadržaj Konferencije “Tuzlanski arhivski dan”, pokrenute 2019. godine. Do sada su održane tri konferencije i objavljena su dva broja časopisa *Arhivski pogledi*.

Prilog 1. *Omjer svih objavljenih publikacija
Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona.*

Iz Priloga 1 vidljivo je da su od ukupno 63 objavljene publikacije Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, najveći broj arhivske publikacije čak 32 ili 50,8%, 16 je naučno-obavještajnih sredstava (25,4%), devet historiografskih publikacija (14,3%), te četiri publikacije objavljene arhivske građe (6,3%), kao i dvije publikacije koje su autori stavili kao ostale ili 3,2%, a tiču se komunikologije i publicistike.⁹ Na osnovu toga vidljivo je da Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona ubjedljivo najviše pažnje u izdavačkoj djelatnosti posvećivao arhivističkoj znanosti i stručnom radu u arhivskoj djelatnosti, te promociji arhivske struke. Posebno treba istaći da u okviru arhivističkih publikacija najznačajnije mjesto zauzima 21 broj časopisa *Arhivska praksa*¹⁰, te dva broja časopisa *Arhivski pogledi*¹¹, čime je jasno pokazano opredjeljenje Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona kada je u pitanju pravac stručnog izdavačkog djelovanja. Ovu činjenicu potvrđuju statutarni ciljevi Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, koji se ogledaju kroz unapređenje arhivistike, arhivske službe, stručnom ospozobljavanju i usavršavanju arhivskih kadrova; popularizaciju arhivske djelatnosti i razvijanje svijesti o društvenom značaju arhivske građe i arhivske službe, izdavanje časopisa i drugih publikacija iz arhivske djelatnosti, historije i drugih srodnih nauka. U okviru naučno-obavještajnih sredstava najveći broj

⁹ Radi se o publikaciji *Nemiri mira* (autora Zlatka Dukića), Tuzla 2010. i publikaciji *Uloga masovnih medija u afirmaciji ljudskih prava u Bosni i Hercegovini*, (autorice Mirjane Lepić Marinković), Tuzla 2017.

¹⁰ Struktura časopisa *Arhivska praksa*: I Arhivistika i arhivska struka, II Iz drugih časopisa, III Iz građe, IV Prikazi i ocjene, V Izvještaji.

¹¹ Struktura časopisa *Arhivski pogledi*: I Arhivski članci, II Historijska građa, III Nova izdanja, IV Novosti. Pored osnovnih rubrika u časopisu su dati i: Riječ urednika, Upute saradnicima i prilog O autorima.

pripada katalozima koji su prateći sadržaj izložbi koje je Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona pripremalo u saradnji sa Arhivom Tuzlanskog kantona.

PREGLED OBJAVLJENIH PUBLIKACIJA DRUŠTVA ARHIVSKIH ZAPOSLENIKA TUZLANSKOG KANTONA U PERIODU 1998–2021.¹²

Godina	Arhiv-ske publikaciјe	Naučno-obavještajna sredstva	Objavlje na građa	Historiografske publikacije	Komunikologija/publicistika	UKUPNO
1998.	1	---	---	---	---	1
1999.	1	---	---	---	---	1
2000.	1	---	---	---	---	1
2001.	1	---	---	---	---	1
2002.	1	---	---	---	---	1
2003.	1	---	---	---	---	1
2004.	1	---	---	---	---	1
2005.	2	---	---	---	---	2
2006.	1	---	---	---	---	1
2007.	2	---	---	---	---	2
2008.	1	---	1	---	---	2
2009.	1	---	1	1	---	3
2010.	1	---	---	---	1	2
2011.	2	2	1	1	---	6
2012.	3	2	---	1	---	6
2013.	1	1	1	1	---	4
2014.	1	3	---	---	---	4
2015.	1	2	---	1	---	4
2016.	2	1	---	1	---	4
2017.	2	4	---	2	1	9
2018.	2	1	---	1	---	4
2019.	---	---	---	---	---	0
2020.	2	---	---	---	---	2
2021.	1	---	---	---	---	1
UKUPNO	32	16	4	9	2	63

Prilog 2. Pregled objavljenih publikacija Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona 1998–2021.

¹² U tabeli su uneseni svi brojevi *Arhivske prakse* koje je Društvo objavilo, prvih pet brojeva časopisa Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je objavilo od 1998. do 2002. godine, kad je isto djelovalo kao ogrankar Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, a ostali brojevi od 2003. godine, kada je održana Osnivačka skupština, pod nazivom Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona.

Iz *Priloga 2.* vidljivo je da od 1998. godine kontinuirano publikovanje izdanja Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona. Ukupno su objavljene 63 publikacije, a od toga najviše arhivističkih 32, od čega čak 21 broj časopisa *Arhivska praksa*, koji je redovno izlazo do 2018. godine. Ujedno je primjetno da su naučno-istraživački rad i izdavačka djelatnost Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona uveliko povećani od 2011. godine. Vidljivo je da je vrhunac izdavačke djelatnosti Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona bila 2017. godina kada je Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona publikovao devet publikacija, dvije arhivske, četiri naučno-obavještajna sredstva, dvije historiografske publikacije (radi se o vrijednim publikacijama koje se tiču lokalne historije i koje su nezamjenjive za bolje razumijevanje prošlosti tuzlanskog kraja) i jednu iz komunikologije. Iz *Priloga 2.* se vidi da je 2019. godina jedina godina od vremena osnivanja Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona kada nije publikovana niti jedna publikacija.

Izdavačka djelatnost Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona ogleda u nekoliko osnovnih vidova, a koja je usko vezana i za sam rad članova Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, odnosno njihov doprinos u naučno-istraživačkoj djelatnosti, a to su:

- osobni naučni rad članova (arhivista) (objavljivanje stručnih i naučnih priloga u publikacijama),
- izrada i publikovanje naučno-informativnih (naučno-obavještajnih) sredstava,
- publikovanje dokumenata, odnosno objavljivanje arhivske građe,
- publikovanje arhivskih publikacija,
- publikovanje naučnih studija i radova na osnovu arhivske građe uz podršku Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona (gdje se Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona navodi kao izdavač).

Publikovanje naučno-obavještajnih sredstava i arhivske građe od strane Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona

Posebno značajan rad strukovnih asocijacija ogleda se u publikovanju naučno-obavještajnih sredstava, značajnih za arhivsku građu, koja pomaže u snalaženju u samoj građi i olakšavaju istraživački proces. Ista su uglavnom rezultat kompleksnog stručnog arhivskog i naučnog procesa koji se odvija u arhivima tokom procesa sređivanja i obrade arhivske građe, a imaju važnu ulogu u upravljanju i dostupnosti arhivskog materijala. Na taj način pripremaju se i izrađuju različiti oblici naučno-obavještajnih sredstava: vodiči, pregledi fondova i zbirk, inventari (sumarni, analitički, sumarno-analitički), regesta, katalozi i sl.

Da bi arhivska građa bila u potpunoj funkciji, pored njene zaštite i obrade, jednako je važno izraditi dobra naučno-obavještajna sredstva kao

pomagala za njeno jednostavnije korištenje, odnosno kako bi se postigli najefikasniji načini njenog korištenja za lične, naučne ili druge društvene potrebe.¹³ Kako je već navedeno, kao posebno važna naučno-obavještajna sredstva ističu se vodiči. Oni predstavljaju specifikaciju arhivskih fondova i zbirk arhiva sa najvažnijim podacima i karakteristikama o svakom fondu i zbirci ponaosob, s ciljem jednostavnijeg upoznavanja sa istim od strane korisnika. Iz tog razloga, arhivske institucije i asocijacije drže iznimno važnim izradu vodiča arhivskih fondova i zbirk. Doprinos u publikovanju naučno-obavještajnih sredstava dalo je i Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, koje je publikovalo 16 naučno-obavještajnih sredstava.¹⁴

Prilog 3. Pregled naučno-obavještajnih sredstava Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona po vrstama.

Iz Priloga 3. vidi se da najveći broj objavljenih naučno-obavještajnih sredstava Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona spada u oblast kataloga, njih čak 13, koji su prateći sadržaj brojnih izložbi koje je Društvo

¹³ Azem Kožar, *Arhivistika u teoriji i praksi*, knj. 2, Tuzla 2005, 127-136.

¹⁴ Naučno-obavještajna sredstva: *Vodič kroz arhivske fondove i zbirke Arhiva Tuzlanskog kantona*, (autori: Izet Šabotić, Nermana Hodžić, Selma Išić), Tuzla 2012, str. 427; *Orijentalna zbirka Arhiva Tuzlanskog kantona 1563-1936. analitički inventar*, (priredila Nermana Hodžić), Tuzla 2017, 153 str; *Katalozi izložbi: Nuraga Softić-Put umjetnika*, Tuzla 2011; *Izložba dokumenata i fotografija o Tuzli „Kapija 25.5.1995“ – činjenice*, Tuzla 2011; „25 godina Arhivske prakse u Tuzli“ (povodom održavanja 25 godina međunarodnog savjetovanja „Arhivska praksa“ u Tuzli i izdavanja 15. broja časopisa „Arhivska praksa“, Tuzla 2012; *Tuzla na starim fotografijama – Otrgnuto od zaborava*, Tuzla 2013; *Prvi svjetski rat u dokumentima i fotografijama Arhiva Tuzlanskog kantona*, Tuzla 2014; *Bogatstvo Arhiva Tuzlanskog kantona – nacionalno blago Bosne i Hercegovine*, Tuzla 2014; *Bosna i Hercegovina u Drugom svjetskom ratu kroz historijske izvore Arhiva Tuzlanskog kantona*, Tuzla 2015; *Kulturno-obrazovna djelatnost Arhiva Tuzlanskog kantona*, Tuzla 2015; *Graditeljski simboli Tuzle*, Tuzla 2016; *Orijentalna zbirka Arhiva Tuzlanskog kantona*, (autori: N. Hodžić, S. Išić, E. Begović i A. Tinjić.), Tuzla 2016; *Historijska pruga kroz historijske izvore (70 godina pruge Brčko-Banovići)*, Tuzla 2016; *Trideset godina Savjetovanja „Arhivska praksa“ 1984–2017*, Kalesija 2017; *Školstvo u tuzlanskom kraju od osmanskog do socijalističkog perioda*, Tuzla 2018.

arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona publikovalo u saradnji sa Arhivom Tuzlanskog kantona, što je oko 81,2% ukupno objavljenih naučno-obavještajnih sredstava. Pored kataloga Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je objavilo jedan vodič,¹⁵ jedan inventar i jednu publikaciju u rubrici ostalo.¹⁶

Naučno obavještajne publikacije Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona imaju važnu ulogu u prenošenju i razmjeni naučnih saznanja i istraživanja i važan su izvor informacija za naučnu zajednicu, posebno historijsku, jer omogućavaju naučnim radnicima da se upoznaju sa najnovijim dostignućima u svojim oblastima interesovanja.

Naučno-obavještajna sredstva Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona su značajna i za arhivsku i historijsku nauku. Istraživačima (istoričarima) i zaposlenicima u arhivskim institucijama daju podatke o sadržaju arhivske građe, zatim daju podatke o arhivskoj građi koja je sređena i obrađena, tj. podaci o sadržini, strukturi, opštem i brojnom stanju arhivske građe, kao i o sažetim obavještenjima o historijatu i sadržaju građe jednog ili grupe fondova. Naučno-obavještajna sredstva omogućuju da se arhivski fondovi i zbirke organizuju i katalogiziraju na odgovarajući način, što ima za cilj da prilikom istraživačkog procesa korisnicima približe arhivsku građu i omoguće njeno lakše i jednostavnije korištenje za različite svrhe. Njihova uloga je posrednička između arhivske građe i njenih korisnika i u funkciji je efikasnijeg pronaalaženja potrebnih informacija iz arhivske građe.

Svoj rad na publikovanju arhivske građe Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je dalo u podršci objavljinju četiri publikacije¹⁷ koje se tiču arhivske građe osmanskog perioda čime je dat značajan doprinos i osnova za izučavanje prošlosti Tuzle i njene okoline. Radi se o publikacijama u kojima su predstavljeni dijelovi *Orijentalne zbirke*, koji su prevedeni i publikovani, uz adekvatna objašnjenja. Navedene publikacije su nezamjenjive u izučavanju i razumijevanju prošlosti tuzlanskog kraja osmanskog perioda. Objavljinjem arhivske građe, postižu se tri važna i značajna cilja, i to: potpuni efekat u procesu zaštite arhivske građe; u cijelosti se zadovoljavaju arhivistički principi o dostupnosti građe istraživačima; doprinosi se razvijanju boljeg shvaćanja naučne, dokazne i kulturne vrijednosti arhivske građe.¹⁸

¹⁵ Izet Šabotić, Nermana Hodžić, Selma Isić, *Vodič kroz arhivske fondove i zbirke Arhiva Tuzlanskog kantona*, Tuzla 2012, 427 str.

¹⁶ Radi se o publikaciji *Bibliografija zaposlenika Arhiva Tuzlanskog kantona (povodom 60 godina rada 1954–2014)*, (autori: Izet Šabotić, Sead Selimović), Tuzla 2014.

¹⁷ Publikacije arhivske građe u kojima je DAZ TK bio jedan od izdavača: *Tuzlanski, biljeljinski i srebrenički sidžil: (1641–1833)*, (Tufan Gündüz), Tuzla 2008, 158 str; *Popis Bijeljinskog kadiluka, mulkovna dobra*, (Kemal Nurkić), Tuzla 2009, 543 str; *Tapu zabit defter Gradačac – Defter nekretnina Gradačac iz 1875/1292 godine*; (Kemal Nurkić, Izet Šabotić), Gradačac 2011, 132 str; *Gračanički defter 1292h./ 1875 godine*, (Kemal Nurkić), Tuzla-Doboj 2013, 207 str.

¹⁸ Selma Isić, Naučno-istraživačka i izdavačka djelatnost Arhiva Tuzlanskog kantona, *Arhivska praksa*, br. 21, knj. I, Tuzla 2018, 296. Vidi više: Izet Šabotić, Značaj i uloga arhivske građe u ukupnim rezultatima historijske nauke (bosansko-hercegovačko iskustvo), *Atlanti*, n. 2, Trst-Maribor 2016, 123-133.

Članovi Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona su na više načina bili uključeni u izradu ovih publikacija. Pored same pripreme dokumenata za prevođenje i objavljivanje, isti su bili uključeni u tehničku pripremu samih publikacija, te na poslovima uređenja publikacija, lekture i korekturu tekstova i slično.

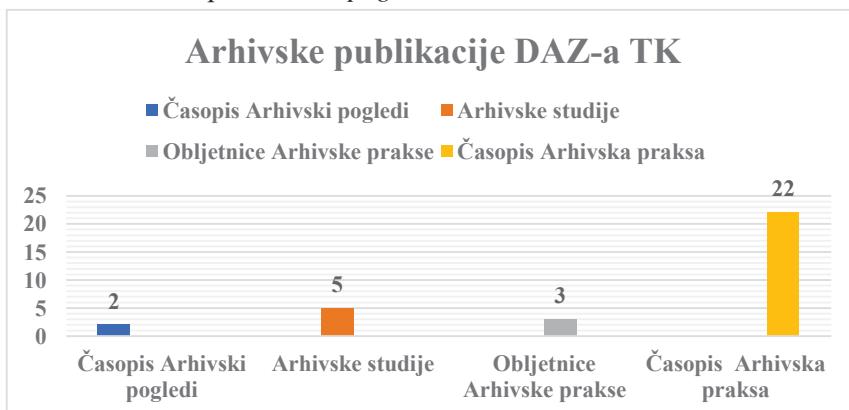
Arhivske publikacije Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona

Arhivske publikacije su knjige, časopisi i druge vrste publikacija koje se bave arhivskom strukom i praksom. Ove publikacije mogu sadržavati različite vrste stručnih, arhivskih informacija, uključujući pitanja zaštite arhivske građe, teorije arhiviranja, opis građe i njihove katalogizacije, način primjene arhivske teorije u praksi, kao i različite pristupe istraživanju arhivske građe, i njene promocije. Mogu sadržavati analize i rezultate istraživanja, studije slučaja i informacije koje se odnose na specifičnu arhivsku građu ili teme, ili specifične probleme arhivske struke.

Značaj arhivskih publikacija koje su objavljene u izdanju Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona ogleda se u tome što pružaju platformu za razmjenu znanja i iskustava među arhivskim stručnjacima, doprinose unapređenju arhivske djelatnosti i promociji arhivske građe i znanja o istoj, te služe kao izvor informacija za stručnjake, studente i širu javnost.

Sve arhivske publikacije Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona mogu se podijeliti u četiri skupine:

- časopis *Arhivska praksa*,
- publikacije godišnjica projekta *Arhivska praksa* (obljetnice *Arhivske prakse*),
- arhivističke studije i
- časopis *Arhivski pogledi*.

Prilog 4. Pregled arhivskih publikacija Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona.

Iz *Priloga 4.* je vidljivo da od 32 arhivističke publikacije Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, 22 se odnose na časopis *Arhivska praksa* (objavljen je 21 broj časopisa s tim što je zadnji broj štampan u dvije knjige),¹⁹ koji je dao značajan doprinos razvoju arhivske struke u Bosni i Hercegovini, ali i šire. To je 68,75% ukupnih arhivskih publikacija. Tri publikacije tiču se obilježavanja obljetnica projekta *Arhivska praksa* ili 9,38%, pet je objavljenih arhivskih studija ili 15,63%. Posebno mjesto u objavljenim arhivističkim publikacijama zauzima novi časopis *Arhivski pogledi*, koji je najveći samostalni izdavački projekt Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona. Isti prati konferenciju *Tuzlanski arhivski dani*, do sada su objavljena tek dva broja ili 6,25%.

Kroz arhivske publikacije, otvarana su i problematizirana najvažnija pitanja arhivske teorije i prakse, a značajno mjesto u tome imaju i radovi koji su objavljeni od strane članova Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona. Kroz časopise su tretirana i obrađivana mnoga aktuelna pitanja klasične, ali i postmoderne arhivske teorije i prakse, kao što su: zaštite arhivske građe u periodu tranzicije, vrednovanje registraturne i arhivske građe, zaštita i preuzimanje ratne produkcije arhivske građe, arhivski propisi, kadrovska problematika, uslovi smještaja, arhivska oprema i pitanja vezana za uspostavljanje sistema upravljanja zapisima na novim nosiocima informacija, kako u registraturama, tako i u arhivima, te druga važna pitanja.

Osnovu arhivskih publikacija (posebno časopisa *Arhivska praksa* i *Arhivski pogledi*) čine radovi stručno arhivističke provenijencije, što je razumljivo i opravdano, jer se radi o stručnim časopisima posvećenim razmatranju pragmatičnih arhivističkih problema i pitanja.²⁰ U arhivskim publikacijama (časopisima) zastupljene su i teme iz oblasti historiografije, koje prevashodno tretiraju istraživanja i izučavanja historijskih procesa, događaja, ljudi i pojave iz historije Tuzle i njene okoline.²¹

Arhivske publikacije Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona zahvaljujući bogatom sadržaju daju značajan doprinos razmjeni znanja, te edukaciji i stručnom osposobljavanju arhivskih kadrova u registraturama i

¹⁹ Časopis *Arhivska praksa* je godišnjak Arhiva Tuzlanskog kantona i Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, koji je publikовано од 1998. do 2018. godine. Bio je važan dio stručnog sadržaja iz istoimenog projekta, a pratio je Savjetovanje „Arhivska praksa“. U strukturalnom pogledu, osnovu časopisa činili su radovi stručno arhivističke provenijencije, jer se radio o stručnom časopisu posvećenom razmatranju pragmatičnih arhivskih problema i pitanja. Više o časopisu „Arhivska praksa“ vidi: Izet Šabotić, Omer Zulić, *Arhivska praksa (1998-2017) – u povodu dvadeset godina publikovanja časopisa*, Tuzla 2017.

²⁰ Vidi više: Selma Isić, Osrt na stručno-tematsku zastupljenost na stranicama časopisa „Arhivska praksa“, *Arhivska praksa*, br. 20, Tuzla 2017, 216-224, kao i brojve časopisa „Arhivski pogledi“, god. I, br. 1, Tuzla 2020; god. II, br. 2, Tuzla 2021.

²¹ Više o doprinosu časopisa *Arhivska praksa* istraživanju lokalne historije Tuzle i njene okoline vidi: Sead Selimović, Doprinos časopisa „Arhivska praksa“ istraživanju lokalne historije Tuzle i njene okoline, *Arhivska praksa*, br. 20, Tuzla 2017, 256-275.

arhivima. Arhivske publikacije (časopisi) vremenom su stručno i naučno osnažene brojnim arhivskim i historiografskim znanjima, te je postao referentan i prepoznatljiv u stručnim i naučnim arhivskim krugovima, ne samo u Bosni i Hercegovini već i zemljama okruženja.

Arhivske publikacije predstavljaju važnu sponu arhiva i asocijacija sa širom društvenom zajednicom. One su uglavnom stručne i naučne publikacije koje su finalni proizvod jednog složenog procesa arhivskih i drugih stručnjaka.

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona se afirmisalo kao važna i značajna strukovna asocijacija, koja je kroz razne segmente djelovanja u okviru izdavačke djelatnosti nastojala i nastoji da održi korak sa mnogo većim izdavačima i na taj način umnogome doprinese značaju i razvoju arhivske struke i historijske nauke putem izdavačke djelatnosti.

Rad Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona na publikovanju historijskih publikacija

Pored rada na publikovanju arhivskih publikacija Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je značajan doprinos dalo i štampanju historijskih publikacija. Shvatajući značaj i važnost istih Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je svesrdno podržalo publikovanje publikacija koje su bile značajne za promociju arhivske građe, ali i važnih historijskih sadržaja značajnih za promociju lokalne i nacionalne historije.

Publikovanje raznih naučnih studija i radova nastalih na osnovu arhivske građe dali su značajan doprinos promociji arhivske građe ali i širenju znanja o njenom značaju. Doprinos tome dali su autori takvih publikacija, najčešće naučni radnici sa instituta, fakulteta i drugih javnih i naučnih ustanova.²²

Interes istraživača (istoričara), naučnih radnika za istraživanje određene historijske oblasti, te nivo naučnih dostignuća i rezultata zavisi od kvantiteta i kvaliteta pripremljenosti historijskih izvora, jer samo validni i potpuni historijski izvori omogućavaju ispravnu interpretaciju i rekonstrukciju prošlosti.²³ Pripreme na stvaranju izvorno-naučne osnove za historijska istraživanja i naučni rad, od kojih zavisi publikovanje historijskih publikacija, posebno su izražene u fazi obrade i sređivanja arhivski fondova i zbirk, pri čemu se arhivski zaposlenici pored stručne metode, u velikoj mjeri koriste i naučnom metodom, koja podrazumijeva složen i zahtjevan proces istraživanja strukturne skupine

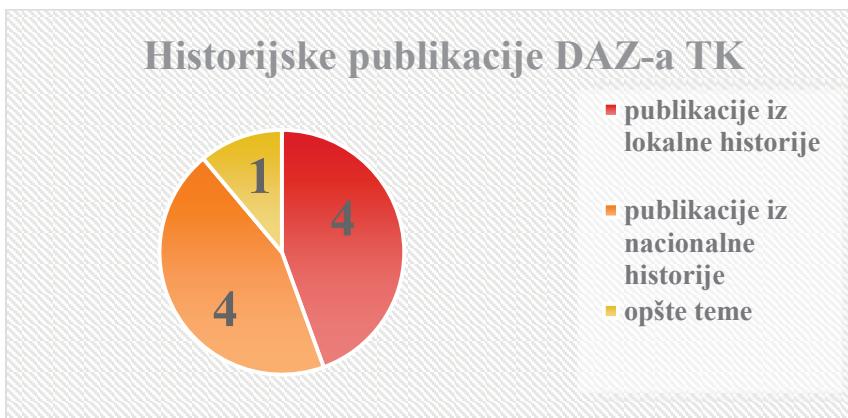
²² Selma Isić, Naučno-istraživačka i izdavačka djelatnost Arhiva Tuzlanskog kantona, *Arhivska praksa*, br. 21, knj. I, Tuzla 2018, 284-305; Jasmin Jajčević, Značaj i doprinos naučno-istraživačkog projekta "Drugi korpus Armije Republike Bosne i Hercegovine 1992-1995." za historiografiju i afirmaciju arhivske djelatnosti (iskustva Arhiva Tuzlanskog kantona), *Arhivska praksa*, br. 21, knj. 1, Tuzla 2018, 353-356.

²³ Vidi: Izet Šabotić, Naučno-istraživačka komponenta arhivske djelatnosti (iskustvo Arhiva Tuzlanskog kantona), *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja*, Maribor 2010, 165-172.

dokumenata, njihovog unutrašnjeg rasporeda, te opisa dokumenta ili skupine dokumenata, kao i drugih brojnih važnih pitanja koja su predmet obrade i sređivanja arhivske građe.²⁴

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je posebno bilo aktivno u radu na objavljivanju raznih naučnih studija i historiografskih radova nastalih na osnovu arhivske građe, a čiji su autori istaknuti naučni radnici, koji su izdavaču (DAZ TK) dali podršku da ti značajni sadržaji ugledaju svjetlo dana.

Svoj poseban doprinos Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je dalo i publikovanju historijskih publikacija.

Prilog 5. Pregled historijskih publikacija Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona.

Analizom objavljenih historijskih publikacija vidljivo je da, od devet publikacija, njih četiri ili 44,5% obrađuje teme lokalne historije²⁵, četiri obrađuje teme iz nacionalne historije²⁶ ili 44,5%, a jedna je publikacija opšte teme²⁷. Važno je napomenuti je da su članovi Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona na razne načine doprinijeli pripremi i publikovanju navedenih izdanja. Posebno radom na tehničkoj pripremi, lekturi, korekturi tekstova ili uređenjem

²⁴ Izet Šabotić, Značaj i uloga arhivske građe u ukupnim rezultatima historijske nauke (bosansko-hercegovačko iskustvo), *Atlanti*, n. 2, Trst-Maribor 2016, 123-133.

²⁵ Publikacije lokalne historije: *Primjeri suživljenja: Bilješke o tuzlanskom kraju u 19. stoljeću* (Senaid Hadžić), Tuzla 2017, 467 str; *Vukovijski vremeplov*, (Sejfulah Imamović), Tuzla 2017, 112 str; *Vukovijski vremeplov*, II (Sejfulah Imamović), Tuzla 2018, 168 str; *Stari nišani u Vukovijama*, (Sejfulah Imamović), Tuzla 2011, 32 str.

²⁶ *Bosna i Hercegovina u vrijeme pojave (veliko)nacionalnih ideja* (Senaid Hadžić), Tuzla 2016, 480 str; *Agrarne prilike u Bosanskom ejaletu (1839-1878)* (Izet Šabotić), Tuzla 2013, 283 str; *Kultura i tradicija u Bosni i Hercegovini – Višemilenijski kontinuitet* (Senaid Hadžić, Sead Selimović), Tuzla 2012, 560 str; *Salih Safet bašić – jedan osmanski intelektualac u Bosni i Hercegovini* (Genc Osman Gencer), Tuzla 2009, 232 str.

²⁷ *Simbolika života i nagrobnih spomenika* (Sejfulah Imamović), Tuzla 2015, 58 str.

same publikacije. Važno je istaknuti i posebno dobru saradnju Arhiva Tuzlanskog kantona na publikovanju istih.

Historijske publikacije nastale na temelju arhivske građe su veoma važan segment rada i bude poseban vid interesovanja, jer se jedino posredstvom arhivske građe može naučno proučavati historijska prošlost u svim sferama društvenog i kulturnog života, odnosno jedino se pomoću arhivske građe vjerodostojno mogu prikazati prilike društva i zajednice.

Historijska istraživanja koja su usmjerenja na istraživanje arhivske građe u arhivima u Bosni i Hercegovini i vani, značajne su za ostvarivanje valjane osnove za rekonstrukciju prošlosti i izradu potrebnih historijskih publikacija o temama vezanim za područje Tuzlanskog kantona i šire. Historijske publikacije objavljene u izdavaštvu Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona daju poseban doprinos, kako lokalnoj, tako i bosanskohercegovačkoj historiografiji, jer obrađuju teme koje su posebno bitne za spoznaju prošlosti, kako tuzlanske regije, tako i Bosne i Hercegovine. Iste često tretiraju pitanja i problematiku koja je rijetko bila predmet naučnog istraživanja i o kojoj ima relativno malo podataka. Pored toga neka već obrađivana pitanja sagledana su iz novog ugla i daju neke nove informacije i činjenice koje su pomogle u rasvjetljavanju prošlosti i shvatanju nekih historijskih događaja.

Zaključak

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je zajedno sa Arhivom Tuzlanskog kantona, najznačajniji nosilac razvoja arhivske djelatnosti na prostoru Tuzlanskog kantona i Bosne i Hercegovine, koji već dugi niz godina i dokazuje svojim predanim i kontinuiranim radom na promociji arhivske struke i arhivske građe. Dugo godina je u bliskoj saradnji sa Arhivom Tuzlanskog kantona djelovao na promociji arhiva i arhivske djelatnosti promocijom i predstavljanjem arhivske građe i arhivske djelatnosti preko različitih kulturno-obrazovnih i izdavačkih sadržaja.

To je rezultiralo da je u proteklih 19 godine postojanja, Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona izraslo u značajnu i respektabilnu stručnu arhivsku asocijaciju, koja je na stručnom planu postigla zavidne rezultate u svim oblastima svog djelovanja, posebno na planu kulturno-obrazovnog i naučnog rada i izdavačke djelatnosti.

I pored mnogobrojnih finansijskih, i drugih problema, zahvaljujući entuzijazmu svojih članova i profesionalnom stavu doprinos naučnom radu i izdavačkoj djelatnosti ogleda se kroz postignute rezultate, koji su primjetni kroz realizaciju stručnih i naučnih sadržaja članova Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, ali i kroz realizaciju stručnih i naučnih projekata po kojim je Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona postalo prepoznatljivo.

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je u bogatoj izdavačkoj djelatnosti, u 19 godina postojanja, objavio ukupno 63 publikacije,

od čega 32 arhivske publikacije (49,2%), 16 naučno-obavještajnih sredstava (25,4%), devet historiografskih publikacija (14,9%), te četiri objavljene publikacije arhivske građe (6,34%), kao i dvije publikacije koje su autori naveli kao ostale, a tiču se komunikologije i publicistike. Uzimajući u obzir navedeno vidljivo je da je doprinos Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona razvoju i unapređenju arhivske struke ogroman. Po navedenim podacima Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je u prosjeku svake godine svoje egzistencije publikovao 3,3 publikacije godišnje, odnosno barem jednu arhivističku publikaciju.

Sve navedeno govori u prilog značaju koje je Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona imalo funkciji doprinosa razvoju i unapređenju arhivske struke, ali i historijske nauke.

Summary

The Association of Archival Employees of the Tuzla Canton is, together with the Archives of Tuzla Canton, the most important bearer of the development of archival activities in the area of Tuzla Canton and Bosnia and Herzegovina, which for many years has been proven by its dedicated and continuous work on the promotion of the archival profession and archival materials. For many years, in close cooperation with the Archives of Tuzla Canton, he worked on the promotion of archives and archival activity by promoting and presenting archival materials and archival activity through various cultural, educational and publishing contents.

This resulted in the fact that in the past 19 years of existence, The Association of Archival Employees of the Tuzla Canton has grown into a significant and respectable professional archival association, which has achieved enviable professional results in all areas of its activities, especially in terms of cultural, educational and scientific work and publishing activities.

Despite numerous financial and other problems, thanks to the enthusiasm and professional attitude of its members, the contribution to scientific work and publishing activities is reflected in the achieved results, which are noticeable through the realization of professional and scientific contents of the members of the Association of Archival Employees of Tuzla Canton, but also through the realization of professional and scientific projects for which the Association of Archival Employees of Tuzla Canton became recognizable.

The Association of Archival Employees of the Tuzla Canton has published a total of 63 publications in its 19 years of existence, of which 32 archival publications (49.2%), 16 scientific-intelligence resources (25.4%), nine historiographical publications (14.9%), and four published publications of archival materials (6.34%), as well as two publications that the authors listed as other, which concern communication and journalism. Taking into account the above, it is evident that the contribution of the Association of Archival

Employees of Tuzla Canton to the development and improvement of the archival profession is enormous. According to the above data, the Association of Archival Employees of the Tuzla Canton published an average of 3.3 publications per year, i.e. at least one archival publication, every year of its existence.

All of the above speaks in support of the importance that the Association had for the function of contributing to the development and improvement of the archival profession, but also of historical science.

BIBLIOGRAFIJA/BIBLIOGRAPHY

1. Arhiva Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, *Dokumenti o osnivanju Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona*.
2. Isić Selma, Naučno-istraživačka i izdavačka djelatnost Arhiva Tuzlanskog kantona, *Arhivska praksa*, br 21, knj. I, Tuzla 2018, 284-305.
3. Isić Selma, Osvrt na stručno-tematsku zastupljenost na stranicama časopisa „Arhivska praksa“, *Arhivska praksa*, br. 20, Tuzla 2017, 216-224.
4. Isić Selma, Stručne asocijacije i njihov doprinos razvoju arhivske struke, *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja*, Zbornik mednarodne konference „Arhivi v globalni informacijski družbi“ Radenci 2014, 211-226.
5. Jajčević Jasmin, Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona u funkciji razvoja arhivske djelatnosti, *Arhivski pogledi*, god. I, br. 1, Tuzla 2020, 116-144.
6. Jajčević Jasmin, Značaj i doprinos naučno-istraživačkog projekta “Drugi korpus Armije Republike Bosne i Hercegovine 1992-1995.” za historiografiju i afirmaciju arhivske djelatnosti (iskustva Arhiva Tuzlanskog kantona), *Arhivska praksa*, br. 21, knj. 1, Tuzla 2018, 350-365.
7. Kožar Azem, *Arhivistika u teoriji i praksi*, knj. 2, Tuzla 2005.
8. Šabotić Izet, *Časopis Arhivska praksa (1998-2012) – doprinos razvoju arhivske djelatnosti u Bosni i Hercegovini (u povodu petnaest godina izlaženja)*, Tuzla 2012.
9. Šabotić Izet, *Deset godina časopisa „Arhivska praksa“ (1998-2007)*, Tuzla 2007.
10. Šabotić Izet, Hodžić Nermana, Isić Selma, *Vodič kroz arhivske fondove i zbirke Arhiva Tuzlanskog kantona*, Tuzla 2012.
11. Šabotić Izet, Naučno-istraživačka komponenta arhivske djelatnosti (iskustvo Arhiva Tuzlanskog kantona), *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja*, Maribor 2010, 165-172.
12. Šabotić Izet, Značaj i uloga arhivske građe u ukupnim rezultatima historijske nauke (bosansko-hercegovačko iskustvo), *Atlanti*, n. 2, Trst-Maribor 2016, 123-133.
13. Šabotić Izet, Zulić Omer, *Arhivska praksa (1998-2017) – u povodu dvadeset godina publikovanja časopisa*, Tuzla 2017.
14. Selimović Sead, Doprinos časopisa „Arhivska praksa“ istraživanju lokalne historije Tuzle i njene okoline, *Arhivska praksa*, br. 20, Tuzla 2017, 256-275.
15. *Zakon o arhivskoj djelatnosti Tuzlanskog kantona*, “Službene novine Tuzlanskog kantona”, br. 15, Tuzla 2000.
16. *Zakon o udruženjima i fondacijama*, “Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, br. 45, Sarajevo 2002.
17. Zapisnik sa Osnivačke konferencije Udruženja – Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, održane u Sali Doma Armije u Tuzli, 18. oktobra 2002, godine, *Arhivska praksa*, br. 6, Tuzla 2003, 260-278.